

Konjunkturbarometern December 2016

Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet. Vi gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Vi analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I **Konjunkturbarometern** publicerar vi varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten **Konjunkturläget** är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. **The Swedish Economy** är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I **Lönebildningsrapporten** analyserar vi varje år de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

Den årliga rapporten **Miljö, ekonomi och politik** är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna **Specialstudier, Working paper, PM** och som remissvar.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från vår webbplats, www.konj.se. Statistik och data hittar du på www.konj.se/statistik.

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Företag	7
Totala näringslivet	7
Tillverkningsindustri.....	7
Bygg- och anläggningsverksamhet.....	9
Detaljhandel.....	9
Privata tjänstenäringsar.....	11
Hushåll	12

Sammanfattning

Barometerindikatorn, som mäter stämningläget i den svenska ekonomin, steg för fjärde månaden i rad i december. Den uppgår därmed till 113,8 vilket pekar på en betydligt starkare ekonomisk tillväxt än normalt. Uppgången drivs främst av tillverkningsindustrin vars konfidensindikator bidrar med en jämförelsevis kraftig ökning. Även tjänsteindikatorn steg ett par enheter, medan konfidensindikatorerna för detaljhandel och bygg- och anläggningsverksamhet föll tillbaka något. Hushållens förtroende har dämpats från förra månaden men ligger fortsatt över det historiska genomsnittet.

Tillverkningsindustrins konfidensindikator steg hela 11 enheter i december, till en historiskt hög nivå. Det är en jämförelsevis kraftig ökning från en månad till en annan och den förklaras främst av en stark utveckling i vissa enskilda branscher med stora svängningar. En majoritet av industribranschernas konfidensindikatorer överstiger dock det historiska genomsnittet, vilket signalerar att läget är starkt på bred front.

Konfidensindikatorn för bygg- och anläggningsverksamhet föll 3,2 enheter i december, men fortsätter att visa på ett klart starkare läge än normalt. Nedgången följer av något nedtonade omdömen om orderstockarnas storlek samt att anställningsplanerna justerats ner från förra månaden.

Detaljhandels konfidensindikator föll ytterligare något i december, till 101,8. Framför allt har detaljhandelsföretagen sänkt sina förväntningar på hur försäljningsvolymen kommer att utvecklas de närmaste månaderna. Tjänstesektorns konfidensindikator, som trendmässigt ökat sedan juni i år, steg ytterligare ett par enheter i december och ligger klart över normalnivån.

Tabell 1 Indikatorer i Konjunkturbarometern

Index medelvärde=100

	okt 2016	nov 2016	dec 2016	Förän- dring	Läget
Barometerindikatorn	106,4	108,8	113,8	5,0	++
Konfidensindikatorer					
Tillverkningsindustri	106,4	110,1	121,1	11,0	++
Bygg- och anläggningsverksamhet	111,5	112,0	108,8	-3,2	+
Detaljhandel	104,0	103,5	101,8	-1,7	+
Privata tjänstenärings verksamhet	105,0	106,5	108,7	2,2	+
Hushåll	105,0	105,8	103,2	-2,6	+

Anmärkning: Indikatorerna revideras något varje månad när de ingående netttotalen säsongrensas. Standardiseringen av Barometerindikatorn innebär att den inte kan beräknas som ett vägt medelvärde av de ingående sektorernas konfidensindikatorer.

Begrepp och metod

Barometerindikatorn

har som syfte att mäta det aktuella stämningläget i den svenska ekonomin genom att använda informationen från både företags- och hushållsbarometern. Barometerindikatorn samvarierar med förändringen av BNP. Den har standardiserats till medelvärde 100 och standardavvikelse 10. Standardiseringen av Barometerindikatorn innebär att den inte kan beräknas som ett vägt medelvärde av de ingående sektorernas konfidens indikatorer.

Konfidensindikatorer

används för att sammanfatta situationen och förväntningarna i en viss bransch eller sektor. De är standardiserade till medelvärde 100 och standardavvikelse 10.

Nettotal

är skillnaden mellan andelen respondenter som svarat till exempel ökat respektive minskat eller bättre respektive sämre på en fråga.

Säsongrensning

av en tidsserie innebär att avlägsna variationer som beror på säsong. Indikatorerna revideras något varje månad när de ingående netttotalen säsongrensas.

Trend

Ibland redovisas en trend, där tillfälliga effekter (brus) har avlägsnats.

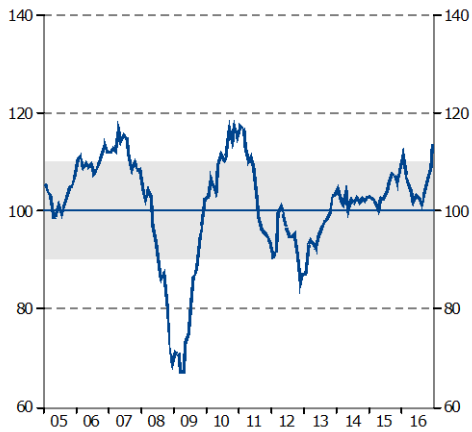
Läget

++ mycket starkare än normalt
+ starkare än normalt
= ungefär som normalt
- svagare än normalt
-- mycket svagare än normalt

Läs mer om begrepp och metoder i metodboken för Konjunkturbarometern: www.konj.se/metodbok-barometer

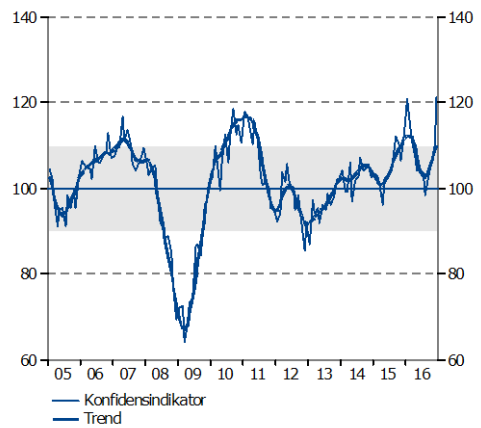
Barometerindikatorn

Index, medelvärde=100

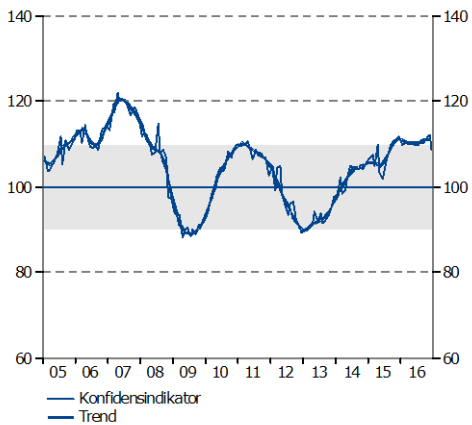
Tillverkningsindustri

Konfidensindikatorn, säsongrensade värden.
Index, medelvärde=100

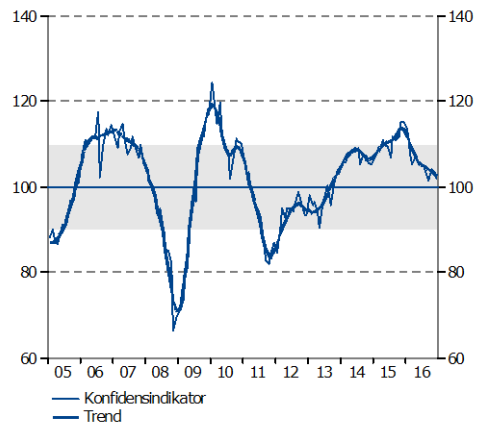
Bygg- och anläggningsverksamhet

Konfidensindikatorn, säsongrensade värden.
Index, medelvärde=100

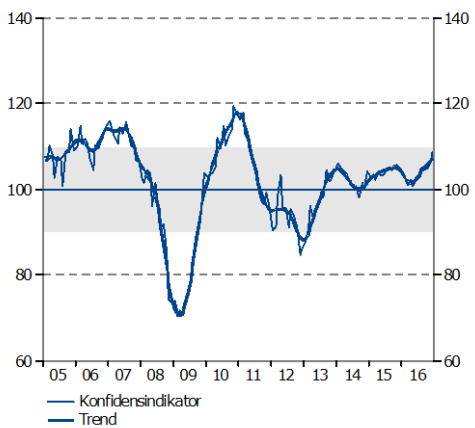
Detaljhandel

Konfidensindikatorn, säsongrensade värden.
Index, medelvärde=100

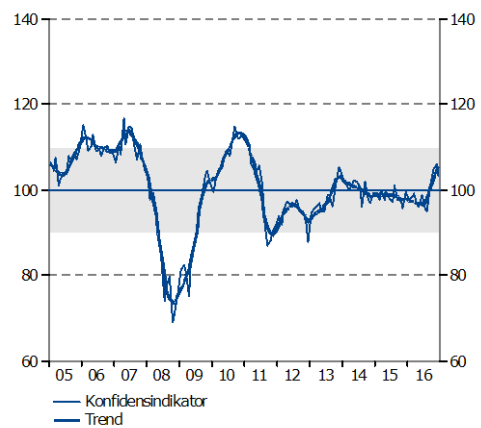
Privata tjänstenärningar

Konfidensindikatorn, säsongrensade värden.
Index, medelvärde=100

Hushåll

Konfidensindikatorn, säsongrensade värden.
Index, medelvärde=100

Företag

Totala näringslivet

OPTIMISTISKA ANSTÄLLNINGSPLANER

Konfidensindikatorn för näringslivet steg för fjärde månaden i rad i december, från 108,1 i november till 111,6. Nivån indikerar ett betydligt starkare läge än normalt i näringslivet. Av de ingående sektorerna bidrog tillverkningsindustri och privata tjänstenärningar positivt till ökningen. Konfidensindikatorerna för handel och bygg- och anläggningsverksamhet föll samtidigt tillbaka något.

Utfall och nuläge: Företagens samlade bedömning av nuvarande efterfrågeläge förbättrades ytterligare i december. Tillverkningsindustri, handel och privata tjänstenärningar bidrog till uppgången medan byggföretagens omdömen försvagades något.

Näringslivet rapporterar sammantaget om en ökning av antalet anställda de senaste tre månaderna. Nettotalet ligger fortsatt betydligt högre än det historiska genomsnittet, vilket indikerar en förhållandevis stark sysselsättningsutveckling.

Förväntningar: Företagens anställningsplaner för de närmaste tre månaderna är fortsatt betydligt mer optimistiska än normalt. Samtliga sektorer i näringslivet aviserar också en ökning av antalet anställda.

Tabell 2 Totala näringslivet

Säsongsrensade netttotal

	Medel	sep 2016	okt 2016	nov 2016	dec 2016
Konfidensindikator		105,4	106,3	108,1	111,6
Efterfrågeläge, omdöme	-19	-9	-7	-5	1
Antal anställda, utfall	-4	1	10	11	13
Antal anställda, förväntningar	-4	12	15	14	17

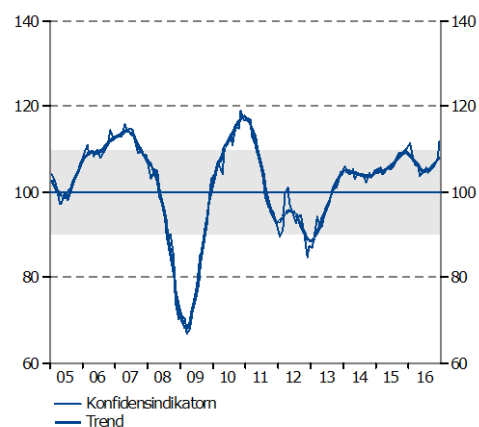
Tillverkningsindustri

FÖRETAGEN NÖJDA MED ORDERSTOCKARNAS STORLEK

Utfall och nuläge: Orderingen till tillverkningsindustri uppges ha ökat de senaste tre månaderna. Företagen rapporterar om en starkare utveckling än förra månaden, både på hemma- och exportmarknaden. Nettotalet avseende exportorderingen har

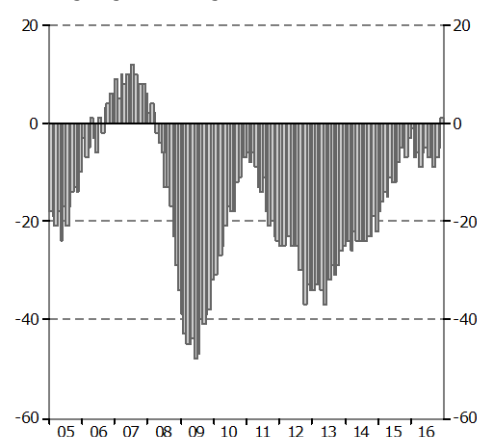
Totala näringslivet

Konfidensindikatorn, säsongsrensade värden. Index, medelvärde=100

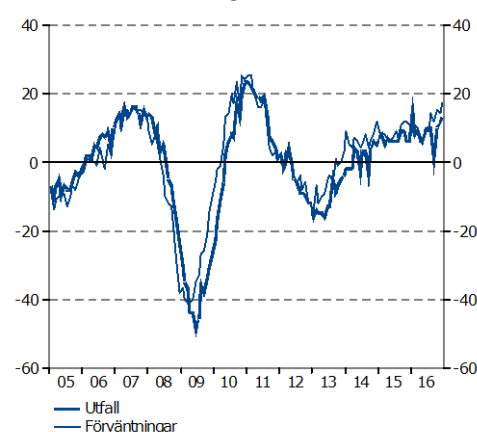
Totala näringslivet

Efterfrågeläget, säsongsrensade netttotal

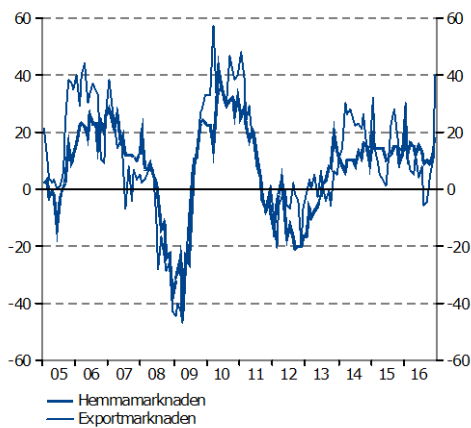
Totala näringslivet

Antalet anställda, säsongsrensade netttotal

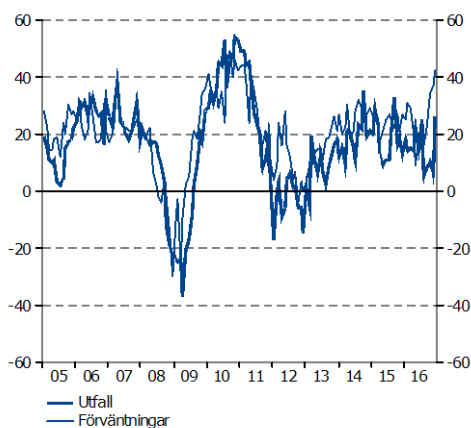

Tillverkningsindustri

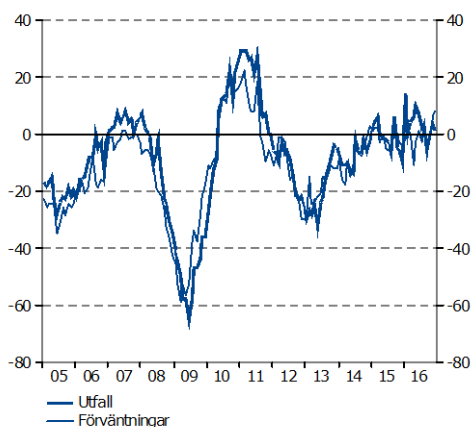
Orderingången (utfall), säsongrensade netttotal

Tillverkningsindustri

Produktionsvolymen, säsongrensade netttotal

Tillverkningsindustri

Antalet anställda, säsongrensade netttotal

ökat rejält från förra månaden, vilket till stor del förklaras av en kraftig uppgång i elektronikindustrin.

Företagens samlade omdömen om orderstockarnas storlek har förbättrats och är i december betydligt mer positiva än normalt. Den samlade bedömningen av färdigvarulagrens storlek har gått från för stora till lagom. Produktionsvolymen uppges ha ökat i en majoritet av industribranscherna de senaste månaderna.

Företagen rapporterar sammantaget om ungefär oförändrad sysselsättning de senaste tre månaderna. Vissa branscher redovisar dock en ökning av sysselsättningen, till exempel motorfordonsindustri, läkemedelsindustri, övrig trävaruindustri, textilindustri och massaindustri.

Förväntningar: Industrins produktionsplaner för de närmaste månaderna är fortsatt betydligt mer optimistiska än normalt och justerades upp ytterligare något i december. Mest optimistiska är företagen i elektronikindustri, massaindustri, motorfordonsindustri, övrig trävaruindustri och läkemedelsindustri.

Även anställningsplanerna är mer optimistiska än normalt och signalerar om ökad sysselsättning inom tillverkningsindustrin de närmaste månaderna.

Industriföretagen aviserar sammantaget om höjda försäljningspriser på den inhemska marknaden de närmaste månaderna, medan exportmarknadspriserna väntas bli i stort sett oförändrade.

Tabell 3 Tillverkningsindustri

Säsongrensade netttotal

	Medel	sep 2016	okt 2016	nov 2016	dec 2016
Produktionsvolym, utfall	15	8	10	6	26
Orderingång hemmamarknad, utfall	6	10	9	13	18
Orderingång exportmarknad, utfall	11	-5	5	11	40
Orderstock, nulägesomdöme	-19	-19	-13	-12	7
Exportorderstock, nulägesomdöme	-12	-22	-15	-16	17
Färdigvarulager, nulägesomdöme	14	10	13	8	0
Antal anställda, utfall	-10	-6	0	4	1
Produktionsvolym, förväntningar	21	23	34	37	42
Försäljningspriser hemmamarknad, förväntningar	8	8	8	13	21
Försäljningspriser exportmarknad, förväntningar	1	-3	-2	1	3
Antal anställda, förväntningar	-13	-6	0	7	8

Bygg- och anläggningsverksamhet

FORTSATT OPTIMISTISKA FÖRVÄNTNINGAR

Utfall och nuläge: Byggandet uppges ha ökat i stor omfattning inom bygg- och anläggningsverksamhet de senaste tre månaderna. Företagens samlade omdöme om orderstockarnas storlek i nuläget har förvisso dämpats något från förra månaden, men är fortsatt klart ljusare än normalt.

Andelen byggföretag som anger att brist på arbetskraft är det främsta hindret för ett ökat byggande är i december den högsta sedan början av 2008. Samtidigt rapporterar byggsektorn om en stark sysselsättningsutveckling de senaste månaderna.

Företagen redovisar höjda anbudspriser de senaste tre månaderna.

Förväntningar: Byggföretagen har fortsatt mycket optimistiska förväntningar på orderstockar och byggande de närmaste månaderna. Anställningsplanerna har visserligen justerats ner något från förra månaden, men är i ett historiskt perspektiv också klart högre än normalt och man avser att höja anbudspriserna ytterligare.

Andelen byggföretag som redovisar att de kommer att höja anbudspriserna de närmaste månaderna är fortsatt högre än andelen som aviserar prissänkningar.

Tabell 4 Bygg- och anläggningsverksamhet

Säsongrensade netttotal

	Medel	sep 2016	okt 2016	nov 2016	dec 2016
Byggandet, utfall	6	17	31	38	45
Anbudspriser, utfall	-7	11	11	13	15
Orderstock, utfall	3	43	34	36	31
Orderstock, nulägesomdöme	-29	2	5	5	-5
Antal anställda, utfall	-4	17	20	10	24
Byggandet, förväntningar	12	48	46	47	45
Anbudspriser, förväntningar	0	20	22	29	19
Orderstock, förväntningar	9	45	35	39	38
Antal anställda, förväntningar	2	32	37	40	31

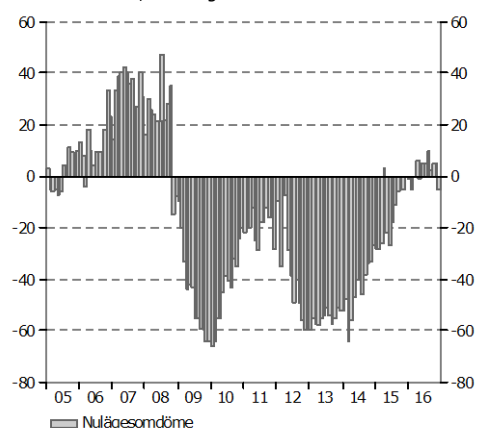
Detaljhandel

SVAGARE FÖRSÄLJNINGsutveckling

Utfall och nuläge: Detaljhandeln rapporterar om en något svagare försäljningstillväxt än normalt de senaste tre månaderna. Handel med motorfordon liksom butiker med kultur- och fritidsartiklar redovisar dock en starkare utveckling än normalt.

Bygg- och anläggningsverksamhet

Orderstocken, säsongrensade netttotal

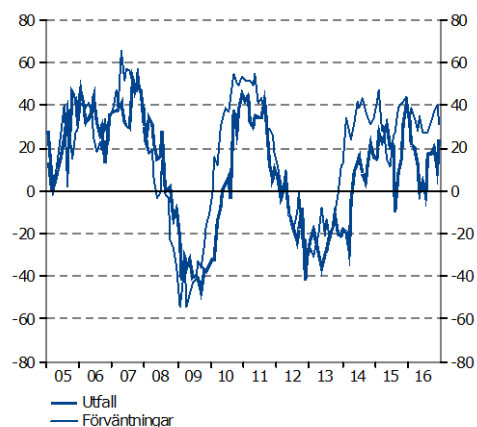
Bygg- och anläggningsverksamhet

Arbetskraftsbrist främsta hinder för ökat byggande (andel ja-svar, säsongrensade värden)

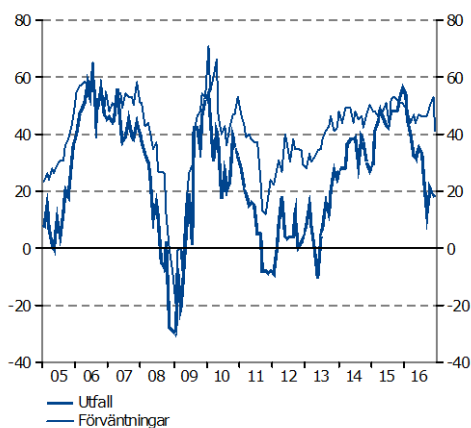
Bygg- och anläggningsverksamhet

Antalet anställda, säsongrensade netttotal

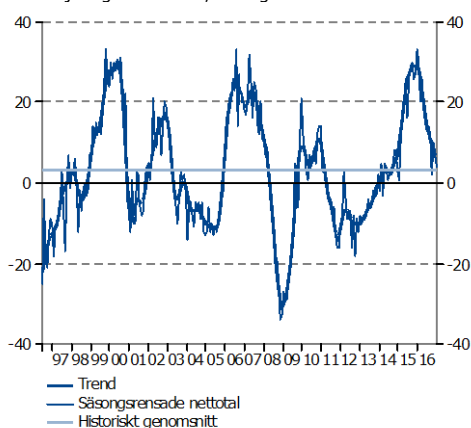

Detaljhandel

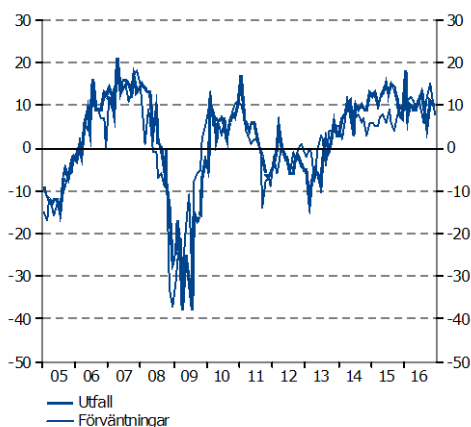
Försäljningsvolymen, säsongsrensade netttotal

Detaljhandel

Försäljningssituation, nulägesomdöme

Detaljhandel

Antalet anställda, säsongsrensade netttotal

Det samlade omdömet om nuvarande försäljningssituation har dämpats något, till att ligga ungefär på det historiska genomsnittet. Inom handel med motorfordon är dock omdömet fortsatt betydligt mer positivt än normalt.

Antalet anställda uppges sammantaget ha ökat de senaste månaderna. Ökningen är hänförlig till livsmedelshandel och handel med motorfordon medan företagen inom specialiserad butikshandel redovisar oförändrad sysselsättning.

Förväntningar: Företagen inom detaljhandeln har sänkt sina förväntningar på försäljningsvolymen till ungefär normal nivå. Livsmedelshandelns förväntningar på försäljningen har gått från att under året vara högre än det normala till att nu vara något lägre än normalt.

Förväntningarna på försäljningssituationen på sex månaders sikt är genomgående mer optimistiska än normalt, bortsett från i butiker för kultur- och fritidsartiklar samt handel med postorder och internet där förväntningar är strax under det normala.

Försäljningspriserna väntas sammantaget öka på tre månaders sikt.

Anställningsplanerna är sammantaget mer optimistiska än normalt. Mest optimistiska är företagen inom handel med motorfordon och livsmedelshandel som är fortsatt mycket optimistiska.

Förväntningarna på inköp av varor har under året hållit sig över det normala, bortsett från förra månaden, men rapporteras sammantaget nu vara nära det normala. Förväntningarna är dock över det normala för handel med motorfordon och under normal utveckling för specialiserad butikshandel.

Tabell 5 Detaljhandel

Säsongsrensade netttotal

	Medel	sep 2016	okt 2016	nov 2016	dec 2016
Försäljningsvolym, utfall	27	12	21	19	18
Försäljningssituation, nulägesomdöme	3	2	10	7	4
Varulager, nulägesomdöme	27	21	22	24	20
Antal anställda, utfall	3	5	11	10	10
Försäljningsvolym, förväntningar	40	46	50	53	41
Försäljningspriser, förväntningar	10	16	14	17	18
Inköp av varor, förväntningar	16	17	23	7	14
Antal anställda, förväntningar	1	12	15	10	8
Försäljningssituation om 6 mån	44	49	50	56	49

Privata tjänstenärningar

STARK SYN PÅ UPPDRAGSVOLYMEN

Utfall och nuläge: Företagen rapporterar sammantaget om en ökad efterfrågan på deras tjänster de senaste tre månaderna. Den samlade bedömningen av innevarande uppdragsvolym har förbättrats ytterligare något och har inte varit så ljus sedan april 2008. Här utmärker sig framför allt arkitekter, men även hotell rapporterar särskilt positivt gällande uppdragsvolymen.

Andelen tjänsteföretag som rapporterar om ökade priser är något högre än andelen som redovisar prissänkningar. Antalet anställda uppges ha ökat de senaste månaderna i en majoritet av tjänstebranscherna. Starkaste utvecklingen redovisar olika konsulter, hotell och uthyrningsfirmor.

Förväntningar: Tjänsteföretagens förväntningar på de närmaste månadernas efterfrågeutveckling är fortsatt mer optimistiska än normalt och anställningsplanerna indikerar sammantaget ökad sysselsättning. Den enda bransch som går mot strömmen och indikerar minskad personalstyrka är finans och försäkring.

Försäljningspriserna förväntas öka något på tre månaders sikt.

Tabell 6 Privata tjänstenärningar

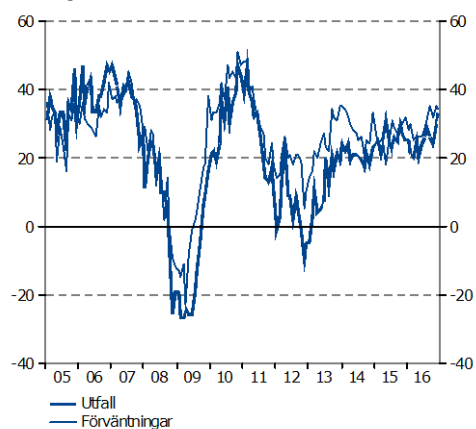
Säsongsrensade netttotal

	Medel	sep 2016	okt 2016	nov 2016	dec 2016
Utvecklingen av företagets verksamhet, utfall	22	23	28	25	34
Efterfrågan på företagets tjänster, utfall	18	26	24	30	33
Volymen på ineliggande uppdrag, nulägesomdöme	-28	-12	-12	-8	-5
Försäljningspriser, utfall	3	11	6	6	10
Antal anställda, utfall	-1	6	10	13	15
Efterfrågan på företagets tjänster, förväntningar	24	35	32	35	34
Försäljningspriser, förväntningar	9	12	10	13	14
Antal anställda, förväntningar	5	19	19	15	20

Svaren samlades in mellan 29 november och 14 december.

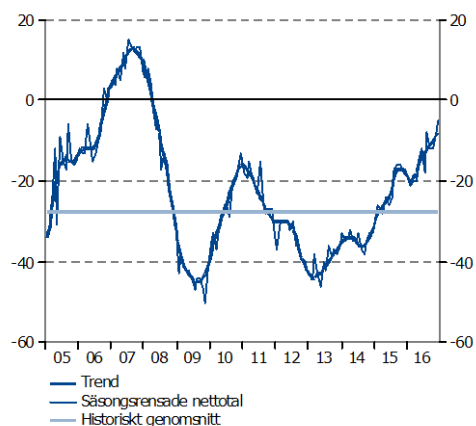
Privata tjänstenärningar

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongsrensade netttotal

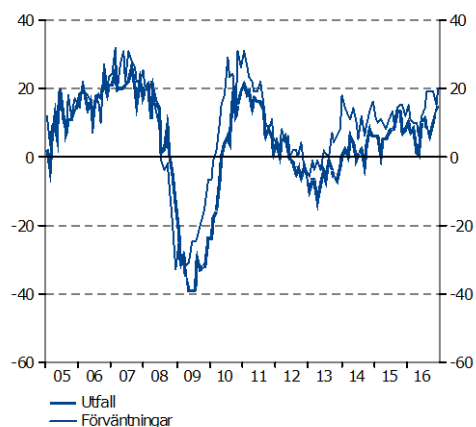
Privata tjänstenärningar

Uppdragsvolym, nulägesomdöme

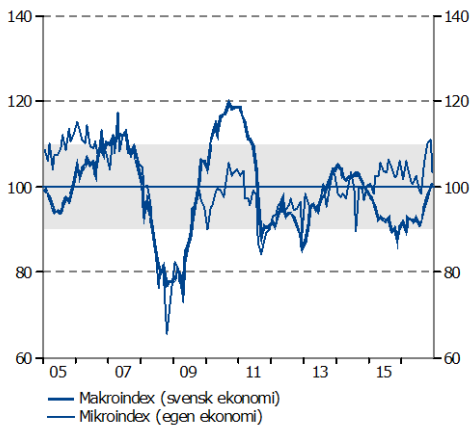
Privata tjänstenärningar

Antalet anställda, säsongsrensade netttotal

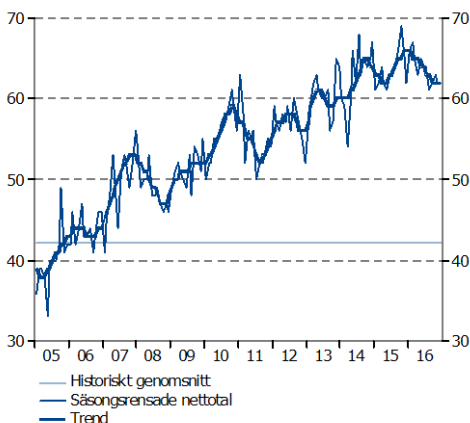
Hushåll

Mikro- och makroindex, säsongrensade värden. Index, medelvärde=100

Hushåll

Sparande tolv månader framåt (troligt – inte troligt)

Mikroindex

Sammanfattar hushållens syn på sin egen ekonomi. Mikroindex beräknas som genomsnittet av nettotalen (säsongrensade och standardiserade) för frågorna om den egna ekonomin, i nuläget respektive på tolv månaders sikt, samt frågorna om det är förmånligt att köpa kapitalvaror nu och om man planerar att öka inköpen av sådana varor de närmaste tolv månaderna.

Makroindex

Sammanfattar hushållens syn på läget i svensk ekonomi. Makroindex beräknas som genomsnittet av nettotalen (säsongrensade och standardiserade) för frågorna om den svenska ekonomin, i nuläget respektive på tolv månaders sikt, samt frågan om arbetslöshetens utveckling de närmaste tolv månaderna.

Hushåll

MIKROINDEX FALLER TILLBAKA

Mikroindex, som sammanfattar hushållens syn på sin egen ekonomi, försvagades rejält i december efter kraftiga uppgångar de senaste tre månaderna. Indexet föll tillbaka med 7,5 enheter, men nivån indikerar fortfarande att hushållen är mer optimistiska än normalt om sin egen ekonomi.

Hushållens syn på den svenska ekonomin ljusnade samtidigt något i december. Makroindex steg med 1,5 enheter och ligger nu för första gången på två år över det historiska genomsnittet.

Utfall och nuläge: Hushållens syn på sin egen ekonomi i nuläget fortsätter att vara förhållandevis positiv, liksom inställningen till om det är rätt tidpunkt att göra kapitalvaruköp.

Hushållen anser att det är ofördelaktigt att spara nu, nettotalet sjönk med fem enheter och ligger klart under det historiska genomsnittet. En oförändrat hög andel hushåll uppger dock att de sparar i nuläget.

Synen på svensk ekonomi i nuläget är mer positiv än i november. Nettotalet har ökat fem månader i rad och ligger nu något över det historiska genomsnittet.

Förväntningar: Hushållens förväntningar på sin egen ekonomi på tolv månaders sikt dämpades något i december och är därmed något mindre optimistiska än normalt. Hushållens planer för hur mycket pengar de kommer att lägga på kapitalvaruköp de kommande tolv månaderna har justerats ner och är den största anledningen till den negativa förändringen i mikroindex.

Förväntningarna på den svenska ekonomin om tolv månader är oförändrat pessimistisk medan synen på arbetslösheten tolv månader framåt blev ytterligare optimistisk i december. Andelen hushåll som tror sig kunna spara något de närmaste tolv månaderna är i stort sätt oförändrad från förra månaden. Nettotalet ligger på en mycket hög nivå i förhållande till det historiska genomsnittet men har haft en nedåtgående trend det senaste året.

Inflations- och ränteförväntningar: Hushållens inflationsförväntningar på tolv månaders sikt uppgick till 2,3 procent i december, en minskning med 0,1 procentenheter från föregående månad. Samtidigt har förväntningarna på den rörliga bostadsräntan på ett och två års sikt justerats upp och förväntas uppgå till 2,11 respektive 2,61 procent. På fem års sikt förväntar sig hushållen en bostadsränta på 3,43 procent, vilket är en minskning på 0,02 enheter jämfört med november.

Hushållen förväntar sig en ökning av bostadspriserna med 4,4 procent de kommande tolv månaderna, vilket är en nedjustering med 0,2 procentenheter sedan i november.

Svaren samlades in mellan 1 och 15 december.

Tabell 7 Hushållsindikatorer

Säsongrensade värden, index medelvärde = 100

	Medel	sep 2016	okt 2016	nov 2016	dec 2016
Konfidensindikator	100,0	101,2	105,0	105,8	103,2
Makroindex	100,0	95,4	97,8	99,4	100,9
Mikroindex	100,0	105,7	110,2	111,0	103,5

Tabell 8 Hushållsfrågor

Säsongrensade värden, index medelvärde = 100

	Medel	sep 2016	okt 2016	nov 2016	dec 2016
Egen ekonomi nu	8,4	12,0	15,0	16,0	14,0
Egen ekonomi om 12 månader	18,8	20,0	20,0	22,0	17,0
Ekonomi i Sverige nu	-8,7	-12,0	-10,0	-5,0	-2,0
Ekonomi i Sverige om 12 månader	6,6	-11,0	-4,0	-3,0	-3,0
Arbetslösheten 12 månader framåt	7,7	15,0	8,0	2,0	-7,0
Rätt tidpunkt att köpa kapitalvaror nu	10,7	18,0	24,0	19,0	20,0
Hushålllets inköp av kapitalvaror 12 månader framåt	-4,8	-3,0	-1,0	0,0	-6,0
Fördelaktigt eller ofördelaktigt att spara nu	19,3	-2,0	-2,0	5,0	0,0
Hushålllets sparande 12 månader framåt	45,9	62,0	63,0	62,0	62,0
Hushålllets ekonomiska situation (sparar - skuldsätter sig)	54,8	73,0	70,0	68,0	68,0
Köp av bil inom 12 månader	-54,5	-51,0	-54,0	-51,0	-55,0
Köp av bostad inom 12 månader	-76,7	-78,0	-75,0	-75,0	-76,0
Renovering av bostaden inom 12 månader	-23,3	-19,0	-28,0	-16,0	-18,0
Egen arbetslöshetsrisk nu	-7,4	-13,0	-12,0	-15,0	-14,0

Tabell 9 Priser och räntor

Medelvärden i procent exklusive extremvärden

	sep 2016	okt 2016	nov 2016	dec 2016
Uppfattad inflation nu	1,8	1,6	2,2	1,9
Förväntad inflation om 12 mån	1,9	2,0	2,4	2,3
Förväntad rörlig bostadsränta om 1 år	2,07	2,06	2,06	2,11
Förväntad rörlig bostadsränta om 2 år	2,57	2,54	2,58	2,61
Förväntad rörlig bostadsränta om 5 år	3,32	3,39	3,45	3,43
Förväntningar på årlig procentuell förändring av bostads- priserna i allmänhet	5,1	4,6	4,6	4,4
Förväntningar på årlig procentuell förändring av priset på den egna bostaden	4,4	3,9	4,2	3,8

Anmärkning. För en beskrivning av hur KI fastställer vilka observationer som ska utelämnas, se sidan 14 i Metodbok för Konjunkturbarometern på www.konj.se